

Nr 87.

Av herr **Ekman, Karl Johan**, om införande i riksdagsordningen av viss bestämmelse rörande motion.

I en vid innevarande riksdag i första kammaren väckt motion nr 1 har jag föreslagit intagande i riksdagsordningen av ett stadgande därom, att motion, vari påyrkas antagande av ny lag eller ändrad lydelse av redan gällande lag eller författning eller beviljande av anslag till högre belopp än 100,000 kronor eller höjning med mer än 100,000 kronor av något utav Konungen begärt anslag, ej må till behandling upptagas, därest icke minst en tiondedel av hela antalet ledamöter i den kammare, där motionen väckes, skriftligen förordat sig om dess framförande.

Vad lagstiftningen angår föreslås sålunda endast, att det omedelbara framförandet av utarbetad *lagtext* skall begränsas. Däremot innebär förslaget ingen inskränkning i enskild motionärs rätt att begära vilken lagändring han vill med anhållan om Kungl. Maj:ts medverkan för lagtextens utarbetande. Den förändring, jag föreslagit, skulle verka i två riktningar, förutom den att minska riksdagens arbetsbörda, nämligen dels till åstadkommandet av *bättre* lagar, dels till åstadkommande av *färre* lagar, bägge delarna önskemål, som uttalats såväl inom riksdagen som i olika partiets valprogram och säkerligen motsvaras av en bestämd, allmän uppfattning. Många av de lagtexter, som nu utan tillräcklig föregående utredning föreslås och beslutas, äro alltför litet genomtänkta och språkligt preciserade, och det händer mer än en gång, att lagrådet vid sin efterföljande granskning har allvarsamma anmärkningar att göra, men likväl finner sig icke kunna avstyrka förslaget eller på-

yrka ändring, då lagen redan av riksdagen för dess del antagits. En anordning, som mera än nu tvingade till att söka Kungl. Maj:ts medverkan till lagtextens utarbetande, skulle säkerligen giva till resultat ett mera gediget lagstiftningsarbete. Likaså skulle därigenom många förhastade lagändringar förhindras. Nu händer ofta, att blott en lag i något fall misstolkas, väckes strax en motion, att lagen skall fullständigas eller förtydligas; men det är icke alltid säkert, att en sådan ändring står i god överensstämmelse med lagens bestämmelser i övrigt eller med stadganden i andra lagar och författningar. I alla händelser äro dessa tätta, mestadels obehövlige lagändringar irriterande både för allmänheten och för myndigheterna och försvåra i hög grad översikten av vad som verkligen gäller. Efterföljande statistik visar, i vilken överraskande omfattning motioner av här avsett slag inom riksdagen väckas.

Vad anslagsmotioner beträffar har hänsynen till valmännens önskningsföranlett ett motionerande och även anslagsbeviljande, som stundom hotar att fullständigt bryta sönder statsregleringen. Det synes mig fullt tillräckligt, om enskilda motionärer få fritt röra sig i fråga om anslag upp till 100,000 kronor, då de i allt fall bibehålla rätten att beträffande företag, som draga högre kostnader, föreslå skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om åtgärders vidtagande. Är det omedelbara beviljandet av ett högre anslagsbelopp än 100,000 kronor av verkligt behov påkallat, torde det icke möta någon svårighet att få medmotionärer, även utom det egna partiet, om detta är för litet. Jag tror icke, att t. ex. bondeförbundets representanter, om de framkomma med något för jordbruket gagneligt förslag, skulle hava svårt att få medmotionärer från lantmännen inom övriga partier, om motionen gäller sak och icke blott partidemonstration. En skrivelse till Kungl. Maj:t i ämnet kan säkerligen i sistnämnda händelse vara lika effektiv, och en sådan skulle ju fortfarande stå vilken enskild riksdagsman som helst fritt ätt föreslå.

För övrigt gäller, i fråga om bägge de av mig föreslagna begränsningarna, att antalet riksdagsmän, som böra hava undertecknat motionerna (eller instämt i deras sluttyrkande) icke nödvändigt behöver sättas så högt, som jag föreslagit, ehuru väl det kan befaras, att om antalet nedsättes, effekten av grundlagsändringen också minskas.

Till belysning av verkan utav mitt ovannämnda förslag har jag genomgått samtliga vid 1921 års riksdag väckta motioner och därvid funnit, att, om mitt förslag då varit gällande, resultatet skulle blivit följande:

Motioner år 1921, avseende beslut om lagtext eller anslag, resp. anslagshöjning, över 100,000 kronor.	F. K.	A. K.	Summa
<i>a) frågor om lagtext.</i>			
avslagna	33	42	75
resulterande i beslut om lagtext eller skrivelse till Kungl. Maj:t	12	10	22
<i>b) anslagsfrågor.</i>			
avslagna	8	19	27
resulterande i beslut om anslag eller anslagshöjning .	—	—	—
Summa	53	71	124

Hela antalet år 1921 väckta motioner var 618. De 124 motioner, som skulle hava berörts av den utav mig föreslagna grundlagsändringen, utgjorde därav cirka 20 proc., eller en femtedel, och de av dessa i positivt beslut utmynnande motionerna cirka 3,5 proc. Den ifrågavarande begränsningen skulle hava besparat riksdagen tid, arbete och tryckningskostnader för icke mindre än 102 alldeles överflödiga motioner eller 16,5 proc. av hela antalet väckta motioner.

Såsom av tabellen framgår, beviljades icke vid 1921 års riksdag på grund av ifrågavarande motioner några förhöjda anslag, beroende på den osedvanliga stränghet, med vilken sparsamhetens principer på grund av de tryckta tiderna då tillämpades. Men riksdagen förut beviljades på dylika enskilda framställningar betydande belopp, trots de redan då kännbara ekonomiska svårigheterna. Ett hastigt överslag visar följande resultat:

Motioner år 1920, avseende beslut om anslag, resp. anslagshöjning, över 100,000 kronor.	F. K.	A. K.	Summa
<i>Anslagsfrågor.</i>			
avslagna	9	13	22
resulterande i beslut om anslag eller anslagshöjning .	23	31	54
Summa	32	44	76

Sammanlagda summan av vad som på grund av dessa motioner *beviljades* utöver vad av Kungl. Maj:t föreslagits uppgick till den betydande summan av närmare trettio miljoner (30,000,000) kronor.

Då även enligt mitt förslag möjligheten att på detta sätt motionsvis framföra betydande anslagskrav i stor utsträckning kvarstår, kan ifrågasättas, huruvida icke i detta fall motionärerna borde hava någon skyldighet att, då anslagskravet är av större betydelse, även angiva, varifrån medlen till de föreslagna utgifterna skola tagas; och får jag i sådant syfte hemställa,

att riksdagen ville för sin del besluta, att i riksdagsordningen skall införas bestämmelse därom, att i motion, vari för något ändamål anslag begäres till belopp överstigande 10,000 kronor, tillika skall framställas förslag, huru därtill erforderliga medel skola anskaffas.

Stockholm den 28 januari 1922.

K. J. Ekman,
Jönköping.